ДГ „АТАНАС ДАМЯНОВ“ С. ОРИЗАРИ, ОБЩ. ТВЪРДИЦА, ОБЛ. СЛИВЕН
8893 Оризари, ул. ”Ленин” № 8, тел. 045442351, e-mail: info-2004206@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:
РОСИЦА ИЛИЕВА
ДИРЕКТОР НА ДГ „АТАНАС ДАМЯНОВ“

П Р О Г Р А М А
за превенция на ранното напускане на образователната система

Въведение
Изготвянето на **Програма за превенция на ранно напускане** е подчинено на основните цели на предучилищното и училищното образование на образователната политика в Република България. Този процес е нормативно обоснован от Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 263, ал. 1, т. 8), а приемането й е в правомощията на педагогическия съвет.
В предучилищното образование акцентът е поставен върху **обхват на децата**, включително 4-годишните и **недопускане отсъствия и отпадане** на деца от задължителното предучилищно образование.

Нормативни основания за разработване на програмата:
- Национална стратегия на Р България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 – 2030).
- Национален план за действие по изпълнение на Национална стратегия на Р България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 – 2030).
- Закон за предучилищното и училищното образование.
- Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата за предучилищно и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане“ по отношение осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
- Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.
- Наредба за приобщаващото образование.

Основни понятия:
Основните мерки, които могат да се ползват в реализиране на целите на програмата са:

- *Превенция* – предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детска градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват.
- *Интервенция* – създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица.

Водещи принципи при реализацията на програмата:
Законосъобразност – съответствие на целите и предлаганите мерки със законите и *подзаконовите нормативни актове.*

Кохерентност – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и мерки при сътрудничество на всички заинтересовани страни.

Партньорство – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта, гражданското общество и бизнеса в реализацията на политика за намаляване на отпадането от образователната система.

Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото.

Приемственост – осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на приетите цели и целеви показатели.

Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.

Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рискове *от преждевременно напускане.*

Отчетност, мониторинг и контрол – постигане на по-висока степен на ефективност.

Иновативност – създаване на нови и интензивни мерки и подходи за пълна интеграция на отпадналите от образователната система.

Основна цел:
Осигуряване обхвата в задължителното предучилищно образование на децата като предпоставки за равноправно социално включване, пълноценна личностна реализация и не отпадане от училище.

Оперативни цели:
1. Разработване и изпълнение на институционална политика за повишаване на обхвата в образователната система на деца от задължителна предучилищна възраст.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното отпадане от образователната система с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Насърчаване включването в предучилищното образование на деца от рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на мерките и стимулите за включване на децата в предучилищното образование.

Анализ на политиката на детската градина за превенция на ранното напускане на образователната система

Силни страни и слаби страни

- създадена привлекателна и достъпна образователна среда;
- не са обучени учители за работа с деца от етнически малцинства и от рискови групи – нисък социален статус, незаинтересованост на родителите, отсъстващи родители и др.;
- не са утвърдени мерки за намаляване на отсъствията по неуважителни причини;
- опит от участието в национални програми и проекти;

Възможности

- разработване на проекти;
- участие в Национални програми на МОН;
- нови форми за работа с родители;
- подобряване на взаимодействие с институциите, включени в Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- осигуряване на допълнителни средства за изграждане на привлекателна и достъпна среда, за участие на децата в допълнителни дейности;
- други.

Рискове:

1. Не добра координация между институциите.
2. Ненавременно диагностициране на проблема.

Дейности за организация на взаимодействието

Дейност	**Форми и време за изпълнение**	**Участници/ Отговорник**	**Забележка**
Анализ на състоянието по обхвата на децата и неизвинените отсъствия при 5 и 6-годишните деца.	начало на учебната година и ежемесечни сведения	директор	Необходимо е по анализа да се приемат решения на Педагогически съвет, а ежемесечните сведения да служат за конкретни действия

Идентифициране на деца от рискови семейства.	проучване на документи, разговори с родители	учители на групите	Поддържане на Регистър
Планиране на дейности от Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	началото на учебната година	директор	Конкретните дейности са част от Годишния план за дейността на детската градина.
Организационни дейности за включване на представители на детската градина в екипите за обхват.	м.септември 2025г.; Заповед на директора Информиране на РУО	Директор	Необходимо е да се спазват сроковете за обмен на информация
Подаване на информация чрез Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ) при стриктно спазване на сроковете.	ежемесечно до 3-то число информация за отсъствията на децата от групите за задължително предучилищно образование	учители на групите, директор	
Изготвяне на писмени предложения до „Социално подпомагане“ за предоставяне на помощи в натура за идентифицирани потребности на децата.	при необходимост	учители на групите, директор	
Разработване и участие в проекти и национални програми.	съгласно сроковете в поканите за участие	директор	
Дейности по повишаване качеството на предучилищното образование за	основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;	учители на групите, директор	

успешен старт на децата в училище: • Прилагане на съвременни подходи за предучилищно образование – проучване на литература и добър педагогически опит, консултации, обмен на добра практика и др.; • Проследяване постиженията на детето в началото и в края на учебната година със съответните процедури по • провеждане, вписване, докладване, запознаване на родителите, корекционна дейност въз основа на резултатите.	диагностични процедури; дейности за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти		
Организация на образователна среда и осигуряване на необходимите ресурси: • Привеждане на интериора в детската градина за нуждите на предучилищното образование; • Осигуряване на познавателни книжки и учебни помагала; • Осигуряване на дидактични материали и съвременни средства за обучение.	проучване на оферти; заявки	директор домакин учители на групите	Необходими са действия по избор на доставчици, договори и заявки, получаване и разпределяне на маси, столове, кътове за игра и обучение; учебни материали, дидактични игри, лаптопи, таблети и съответния софтуер.
Създаване на представи и готовност	педагогически ситуации за формиране на	учители на групите	

за новата социална роля ученик.	отношение към ученето		
Приемственост „Детска градина – училище“	Разработване на планове и графици за съвместни дейности с училищата от района	директор учители на групите	Теми на съвместни дейности могат да бъдат: „Здравей училище!“; „На гости в училище“
Повишаване интереса и приобщаване на децата и родителите към живота в детската градина чрез участие в кампании и събития, отбелязване на важни дати и др.	инициативи, свързани с важни дати и събития от живота на общността	директор	Дейности от Програмата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
Разнообразяване престоя на децата и обогатяване на емоционалните им преживявания чрез организиране на празници и развлечения.	празници; куклен театър; срещи с известни личности	директор; учители на групите	Разработеният План за празниците и развлеченията трябва да бъде част от Годишния план за дейността на детската градина
Провеждане на допълнителни дейности, които не са дейност на детската градина	школи; клубове	директор	За децата от рисковите групи е необходимо да се осигурят облекчени условия за участие
Осигуряване на ресурсното подпомагане, при спазване на указаните процедури в Наредбата за приобщаващото образование.	при необходимост	директор; координатор на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в детската градина	Дейностите от Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи трябва да служат и за целите на тази Програма
Идентифициране и подкрепа на деца с хронични заболявания за ограничаване на	при необходимост	директор; координатор на процеса на осигуряване на	

пречките пред тяхното учене и осигуряване на условия за личностно развитие/		обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в детската градина	
Установяване контакти с дирекция „Социално подпомагане“ и отдел „Закрила на детето“ при казуси, касаещи деца в риск от отпадане; мерки срещу родители, неосигуряващи редовно посещение на детето.	за всеки отделен случай	Директор	Спазване на процедури в зависимост от вида на отворения случай
Прилагане на разнообразни форми в работата с родителите и включването им в дейности с децата.	срещи, тренинги, работилници	учители на групите	
Допълнителна квалификация на учителите, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от отпадане и преждевременно напускане, за работа в мултикултурна образователна среда и работа с родителите.	курсове за обучение	директор	Включване на обучението в Плана за квалификация
Организиране на допълнително обучение по български език за деца, за които българския език не е майчин.	процедури по утвърждаване	директор; учители на групите	При необходимост – допълнителни ситуации в Програмната система на детската градина; работа по Национални програми на МОН
Организиране на акции за набиране на	при необходимост	директор; учители на групите	

средства, дрехи, и др. за социално слаби деца.			
Осъществяване на информационно – образователни инициативи за деца, насочени към гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование	Във времето, определено в Годишния план за дейността за съответната учебна година	учители на групите	Дейностите по Програмата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование трябва да служат и за целите на настоящата програма
Осъществяване на дейности в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.	педагогически ситуации; празници	учители на групите	
Взаимодействие с НПО, Държавни агенции и Социални служби за обхващане на всички деца от ромската етническа общност в предучилищно образование.	работни срещи	Директор; Членове на Екипите за обхват	
Осъществяване на ефективни мерки за превенция/недопускане на тормоз в детската градина.	целогодишно	Координационен съвет; учители на групите	Дейности в групите по Плана за превенция на агресията и недопускане на тормоз в детската градина.
Осъществяване на инициативи за повишаване интереса на деца и родители от уязвимите групи към дейността в детската градина.	срещи; тренинги; работилници; празници и др.	учители на групите	

Съвместни дейности с библиотеки.	разработване графици за посещения и съвместни инициативи	учители на групите	Реализиране на дейности във връзка с Национална седмица на четенето и др.
Обогатяване на библиотеките в групите – закупуване на книжки, играчки и материали за пресъздаване на художествени произведения.	благотворителни акции	директор; учители на групите	

Програмата е приета с Протокол № 1 от заседание на Педагогическия съвет, проведено на 15.09.2025 г.